

Kriminaliteta žensk

Janka Sterle*

Tradicionalna kriminologija se je razmeroma malo ukvarjala z žensko. Na zamolčanost ženske kot kršilke družbenih norm je vplivalo predvsem dojetje ženske kot biološko in psihološko determiniranega bitja, katerega deviantnost je le posledica hormonskih in drugih motenj. Sodobnejše kriminološke teorije pa bolj poudarjajo družbene dejavnike v etiologiji kriminalitete žensk, še bolj pa je to storila feministična kriminologija, ki je zamolčanost žensk povezala z njihovo družbeno vlogo, z njihovo potisnjenostjo v "domače" okolje. V članku je sicer bolj kot na teoretičnih ugotovitvah poudarek na statističnem prikazu obsega kriminalitete žensk v Sloveniji v letih 1990–1996, kot se ta kaže v policijski statistiki. V tem okviru opredeljujemo pod pojmom kriminaliteta žensk celotno število kaznivih dejanj, za katera so bile v obravnavanem obdobju osumljene ženske, vključno z mladoletnicami. Analiza je pokazala, da je obseg kriminalitete žensk tako kot v drugih državah tudi v Sloveniji precej manjši od kriminalitete moških, in sicer so bile ženske v povprečju osumljene za nekaj več kot 10% odkritih kaznivih dejanj oziroma je znašal delež osumljenk med vsemi obravnavanimi osumljenci okoli 13%. Prav tako je bilo ugotovljeno, da spol vpliva tudi na strukturo kriminalitete, predvsem so bile ženske osumljene za precej manj kaznivih dejanj z elementi nasilja kot moški. V članku je obravnavana tudi preobrazba ženske žrtve v storilko kaznivih dejanj ter prikazana statistika kaznivih dejanj umora, za katera so bile v obravnavanem obdobju v Sloveniji osumljene ženske.

Ključne besede: kriminaliteta žensk, kriminologija, kriminalna etiologija, statistični podatki, Slovenija

UDK: 343.914

1. Uvod

Številne mednarodne raziskave so pokazale, da so razlike med kriminaliteto žensk in kriminaliteto moških ter da je število moških, obravnavanih zaradi storitve kaznivih dejanj, bistveno večje od števila žensk. Kje iskati dejavnike, ki vplivajo na razlike v strukturi kriminalitete žensk in kriminalitete moških? Zanimanje za to problematiko je postalo aktualnejše predvsem zaradi spremenjene vloge ženske v sodobnem svetu in vedno vplivnejših posameznic in gibanj, ki si prizadevajo za enakopravno obravnavo ženske na vseh področjih, med drugim tudi feminističnih gibanj, ki so se razrasla v šestdesetih in zgodnjih sedemdesetih letih.

V zadnjih dvajsetih letih je bilo o kriminaliteti žensk narejenih več študij kot kadarkoli prej, vedno pogostejše pa je tudi razumevanje vloge spola kot kriminogenega dejavnika.

Uvodoma naj pojasnimo, da pod pojmom kriminaliteta žensk razumemo celotno število kaznivih dejanj, za katera so (bile) osumljene ženske, vključno z mladoletnimi osebami ženskega spola. Čeprav obstaja kaznivo dejanje, ki ga lahko storijo le ženske (detomor), so bile te od nekdaj storilke tudi vseh drugih vrst kaznivih dejanj. Zato o tipični kriminaliteti moških ali žensk ne moremo govoriti. Razmerje med deležem kriminalitete žensk in kriminalitete moških se do danes ni bistveno spreminjalo: med storilci kaznivih dejanj od nekdaj številčno prevladujejo moški. Značilno je, da je razmerje ostalo nespremenjeno in to neglede na zgodovinsko obdobje in neglede na družbeno ureditev. V vseh obdobjih pa so med spoloma obstajale tudi razlike v strukturi odkritih kaznivih

dejanj. Statistični podatki kažejo, da delež moških osumljenčev narasča premosorazmerno s tezo kaznivih dejanj.

O dejavnikih, ki vplivajo na obseg in strukturo kaznivih dejanj, ki jih storijo ženske, sicer obstajajo različne razlage. Ene poudarjajo osebnostne lastnosti, druge družbene dejavnike, tretje pripisujejo razloge za razlike t. i. moški prevladi v vseh segmentih družbenega in zasebnega življenja.

2. Kriminološke razlage kriminalitete žensk

Na kratko rečeno lahko govorimo o treh zgodovinskih obdobjih oziroma treh skupinah teorij, ki pojasnjujejo razmerje med žensko in kriminaliteto: o tradicionalnih, sodobnih in feminističnih kriminoloških teorijah.

Tradicionalna kriminologija se je razmeroma malo ukvarjala z žensko. Tako kot v vseh drugih znanostih v 19. in v začetku 20. stoletja je bila ženska pojmovana kot biološko ali psihološko opredeljeno bitje. Kriminologi so zato kriminaliteto žensk obravnavali kot hormonalno motnjo ali kot psihično deviacijo. Ženske biološke značilnosti (hormoni, reproduktivna vloga) so po mnenju prvih kriminologov neizprosno določale čustveno predimenzioniranost in tudi posebne "ženske" lastnosti, kot so nezanesljivost, nepoštenost, zahrbnost, zvižanost itd.² Zato je bila kriminaliteta žensk obravnavana kot specifično "spolna" in to ne le v primeru, kadar je šlo za prostitucijo ali za "neprilagojenost" (drugače vedenje).

Glavni predstavniki tradicionalnih kriminoloških teorij so bili Lombroso, Ferero, Thomas, Freud, Davis, Pollak.

² To je eden od najpomembnejših argumentov, h katerim se zatekajo vse družbe, ko opravičujejo oblike nadzorovanja žensk in njihove diskriminacije.

* Janka Sterle, dipl. sociologinja, višja svetovalka MNZ

ske obrazce, oblačenje ...), ki so ju tradicionalno prištevali med "ženske" delikte. Za družbeno nesprejemljiva ravnanja žensk, predvsem pa za njihovo kriminaliteto, so krivili povišano količino "moških" hormonov. Tradicionalne teorije niso upoštevale družbenih vidikov kriminalitete.

Sodobne teorije (od prve polovice 20. stoletja dalje) bolj poudarjajo družbene dejavnike in upoštevajo spremenjeno vlogo žensk v družbi. Kljub temu se v različnih sodobnih teorijah še vedno pojavljajo posamezni poskusi pojasnjevanja kriminalitete žensk z domnevnimi nespremenljivimi biološkimi in psihološkimi lastnostmi.

Feministična gibanja so osvetlila pojav s širše družbene perspektive in pojem kriminalitete žensk umestila v okvire patriarhalnih družbenih razmerij (razmerij celovitega družbenega prevladovanja moških nad ženskami). Pod vplivom teh gibanj se je pričela razvijati **feministična kriminologija** kot posebna kriminološka teoretična usmeritev. Ta je med drugim opozorila na popolno nevidnost žensk (kot raziskovalk in raziskovank) v konvencionalnih študijah o kriminaliteti in na pomanjkljivosti v dosedanjih pristopih, ki niso upoštevali spola kot dejavnika, ki lahko pomembno vpliva na obseg in strukturo kriminalitete.

Podrobneje so bile te teorije že predstavljene v člankih Revije za kriminalistiko in kriminologijo (Zorica Mršević, Vesna Nikolić-Ristanović).

3. Nekaj primerjalnih podatkov o kriminaliteti žensk

Različne študije kažejo, da je bil v različnih zgodovinskih obdobjih in v različnih državah delež kriminalitete žensk vedno nižji od deleža kriminalitete moških. Prav tako so vselej obstajale razlike tudi v strukturi izvršenih kaznivih dejanj; pri čemer je bil delež žensk vedno še nižji, ko je šlo za nasilna dejanja. Novejši statistični podatki kažejo, da se je v zadnjih letih kriminaliteta žensk v primerjavi s kriminaliteto moških povečevala nekoliko hitreje, čeprav je njen delež v skupni kriminaliteti še vedno nizek, kar je še posebej značilno za delež kaznivih dejanj, povezanih z nasiljem (izjema je le kaznivo dejanje, ki ga lahko stori samo ženska, tj. detomor). Podobne rezultate kažejo tudi t.i. "self-report studies" (študije samoprijavljanja) in viktimološke študije (Heidensohn, 1993, str. 57-61).

Upoštevati je treba, da podatki niso popolnoma primerljivi, saj so nacionalne policijske statistike odvisne od nacionalnih kazenskih zakonodaj, poleg tega se razlikuje tudi način evidentiranja in statističnega prikazovanja podatkov. Upoštevati je treba tudi odnos ljudi do prijavljanja kaznivih dejanj, kar vpliva na delež neodkrita kriminalitete; prav tako ni zanemarljiv odnos do zasebnega urejanja konfliktnih položajev oz. njihovega reševanja v družinskem krogu, odnos med policijo in državljani, načini in razširjenost preventivne dejavnosti in podobno.

Leta 1986 je bilo v Franciji med 809.059 obravnavanimi osumljenci 18,7 % žensk. V Angliji in Walesu je v istem letu ta delež znašal 17 %, v Nemčiji pa 20,5 %.³ Podobni so podatki za druge države. Tatvine v trgovinah so edino kaznivo dejanje, pri katerem je ostajal delež žensk vseskozi razmeroma visok (leta 1982 je bilo v Angliji in Walesu zaradi teh kaznivih dejanj obravnavanih 48.000 moških in 32.000 žensk). Raziskave pa so pokazale, da tudi tu prevladujejo moški: storijo več tatvin, poleg tega imajo ukradene stvari tudi večjo vrednost (Heidensohn, 1993, str. 57).

Izidi viktimoloških študij o obsegu kriminalitete žensk v ZDA ne odstopajo od uradnih policijskih ali sodnih podatkov. Eni in drugi so pokazali podobno sliko: ženske storijo malo kaznivih dejanj, večinoma gre za premoženjske delikte (približno 80 %), goljufije in ponarejanje. Redko so nasilne ali udeležene v organiziranem kriminalu, še redkeje jih najdemo v vrhu večjih kriminalnih organizacij.⁴ Iz teh raziskav je razvidno, da bi tipično žensko storilko lahko opisali kot mlajše dekle, ki je prvič storilo kaznivo dejanje, in sicer tatvino v trgovini, zaradi česar je bilo pogojno obsojeno (Heidensohn, 1996, str. 7-10).

Simonova (1990) ugotavlja rahlo povečevanje obsega kriminalitete žensk v ZDA in nekatere spremembe v strukturi kaznivih dejanj, ki so jih storile ženske. Po njenih ugotovitvah še vedno prevladujejo premoženjska kazniva dejanja, s katerimi se ženske okoristijo za manjše vsote denarja. V obdobju od leta 1963 do leta 1987 se v ZDA delež žensk, aretiranih zaradi suma storitve kaznivih dejanj, povezanih z nasiljem, ni bistveno spremenil (10,3 % leta 1963 in 11,1 % leta 1987), medtem ko je bil delež aretiranih osumljenk, ki naj bi storile premoženjska kazniva dejanja, enkrat večji (12 % leta 1963 oziroma 24,4 % leta 1987). Do največjega porasta premoženjskih kaznivih dejanj je prišlo v prvem desetletju opazovanega obdobja. Vrstni red najpogostejših vzrokov aretacij pa se ni bistveno spreminjal. Na prvem mestu so bile tatvine, sledile so aretacije v zvezi z alkoholom (alkoholiziranost, vožnja pod vplivom alkohola). Pri moških je bil prevladujoč razlog za aretacijo alkoholiziranost, njegov delež pa se je v obravnavanem obdobju zmanjšal. Podobne rezultate je dala analiza sodne statistike.⁵ Iz podatkov je razvidno, da se je tudi v tej strukturi povečalo število žensk, ki so bile obsojene

³ Te študije imajo seveda svoje omejitve. Respondenti lahko lažje, kljub kontrolnim vprašanjem, dekleta se lahko bolj sramujejo, fantje pa se bolj hvalijo. Samoocena respondentov je pogosto lahko napačna, svoje obnašanje napačno ocenijo ipd. Kljub temu pa, da tovrstne študije ne zajamejo problematike v celoti, dokaj ustrezno merijo določen vidik deviantnosti.

⁵ Simonova (1990) meni, da sodniki mileje sodijo ženske kot moške osumljence, da raje izrekaajo pogojne kazni in da so izrečene kazni krajše. To ima za posledico tudi precej manjši delež žensk zapornic v opazovanih letih okoli 5 % celotne populacije.

za premoženjska kazniva dejanja. Simonova vidi razloge za porast kriminalitete žensk v njihovi večji zaposlenosti.⁶

Podatki mednarodne primerjave deležev osumljenih in obtoženih žensk v primerjavi z moškimi, ki jo je izvedla OZN, kažejo, da je bil v začetku obdobja 1975-1985 v nerazvitih državah delež žensk – storilk kaznivih dejanj bistveno nižji v primerjavi z deležem moških, proti koncu opazovanega obdobja pa se je povečal za večkrat, najbolj izrazito v Bangladešu. V opazovanem obdobju je bil delež žensk največji v Nemčiji, na Japonskem in v ZDA. V celoti se je njihov delež v tem obdobju rahlo povečeval, vendar le v postopkih na policiji in pred sodiščem, delež žensk, ki so prestajale zaporno kazen, pa se ni spreminjal. Struktura kriminalitete žensk se ni bistveno spremenila, ženske so bile obravnavane za lažja kazniva dejanja kot moški (Harvey in drugi, 1992).

Krämer (1992) v svojem prispevku analizira spremembe deleža žensk, obravnavanih na različnih stopnjah kazenskega pregona v Nemčiji. V zadnjih letih se razmere na tem področju niso bistveno spremenile: medtem ko je razmerje med spoloma pri policijski obravnavi 1:4 v korist žensk, se pri obsodbah zviša na 1:6, pri preiskovalnem priporu znaša 1:20 in pri izvršitvi zaporne kazni 1:30.

Eno redkih analiz kriminalitete žensk za območje nekdanje Jugoslavije in Srbije je izdelala Nikolić – Ristanovičeva (1991). Statistični podatki za nekdanjo Jugoslavijo so pokazali, da so ženske konec osemdesetih let storile povprečno okoli 13 % vseh kaznivih dejanj. Leta 1988 je bilo največ žensk obsojenih zaradi premoženjskih kaznivih dejanj (25 %), kaznivih dejanj zoper čast in dobro ime (19 %), gospodarskih kaznivih dejanj (18 %), med katerimi je bilo okoli 80 % kaznivih dejanj izdaje nekritega čeka in poneverb, ter kaznivih dejanj zoper življenje in telo (13 %). Za Srbijo (brez pokrajin) je bilo značilno, da je kriminaliteta v letih 1981-1988 sprva naraščala, od leta 1986 pa upadala. Razmerje med kriminaliteto moških in žensk je bilo v vsem opazovanem obdobju stalno – na ženske je odpadlo okoli 15 % celotnega števila kaznivih dejanj.

Zanimiva je avtorčina analiza sredstev, s katerimi so storilci(ke) izvršili kazniva dejanja, katerih posledica so bile lažje ali težje telesne poškodbe. Pokazalo se je, da so sredstva, še bolj kot način storitve, povezana s spolom. Ženske so izvajale nasilna kazniva dejanja tako, da so v žrtve metale določene predmete, medtem ko so moški žrtve večinoma vbadali. Avto-

rica sklepa, da so izbiro sredstev pogojevale biološke značilnosti žensk in njihov socialni položaj, predvsem njihova manjša telesna moč in vezanost na gospodinska opravila. Ženske so se namreč redkeje zatele k uporabi fizične moči pri izvedbi težjih telesnih poškodb, pri moških pa je bil ta način običajnejši. Ženske so za storitev kaznivih dejanj pogosto uporabile gospodinske predmete. Tudi pri najhujših kaznivih dejanjih, kot je umor, so se kazale razlike med spoloma. Ženske so najpogosteje morale z zadušitvijo ali utapljanjem, zastrupljanjem ali pa so uporabile sekuro. Moški pa so ubijali z noži, strelnim orožjem, različnimi predmeti, udarcem pesti. Ženske so pogosto ubile svojo žrtev, ko je ta spala, moški zelo redko. Ženske so najpogosteje morale v zaprtem prostoru, zlasti doma, žrtve pa so bile osebe iz njihovega najožjega življenjskega okolja.

Podobne razlike je avtorica našla tudi pri drugih kaznivih dejanjih. Pri izvrševanju premoženjskih deliktov so ženske redkeje vlamjale, kradle so predvsem uporabne predmete, namenjene gospodinjstvu, prehrano, obleko ipd. Moški so kradli vrednejše predmete, namenjene preprodaji.

4. Kriminaliteta žensk v Sloveniji v obdobju 1990-1996

Podobno kot v drugih državah tudi v Sloveniji (in pred leti v nekdanji Jugoslaviji) kriminologi niso namenjali posebne pozornosti kriminaliteti žensk. V zadnjem času je le prišlo do nekaterih sprememb, med drugim tudi zaradi večje navzočnosti žensk – raziskovalk v kriminološkem raziskovanju. V nadaljevanju so prikazane ugotovitve, ki temeljijo na podatkih iz evidenc s področja javne varnosti Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije in podatkih Statističnega urada Republike Slovenije.

4.1. Obseg in struktura kaznivih dejanj žensk

V tem poglavju prikazujemo obseg in strukturo obravnavanih kaznivih dejanj, za katera so bile v letih 1990-1996 osumljene ženske ter njihov delež med vsemi kaznivimi dejanji.⁷ Podatke je treba obravnavati z določenimi zadržki. Na prijavljanje kriminalitete, na policijsko obravnavo itd. lahko vplivajo različni dejavniki. Obseg dejanskega stanja na tem področju zato nikoli ni v celoti znan. Razne viktimološke in podobne študije dokazujejo, da je obseg kriminalitete precej večji od prijavljenega oz. odkritega. Razmerje med odkrito in neodkrito kriminaliteto se lahko tudi spreminja, pri čemer pa več odkrite kriminalitete ne pomeni nujno tudi njenega dejanskega povečanja, temveč je lahko posledica intenzivnejše dejavnosti organov odkrivanja in pregona, preusmeritve prednostnih nalog v njihovem delu idr.

V tabeli 1 prikazujemo število raziskanih kaznivih dejanj, za katera so bile osumljene ženske in moški ter število kaznivih dejanj, ki naj bi bila storjena v sostoritstvu.

⁶ Ista avtorica navaja tudi podatke o številu in deležu zapornic ter pogojih, v katerih te prestajajo kazen odvzema prostosti. Poudarja, da čeprav se je povečal delež žensk, ki so bile v obravnavanem obdobju aretirane zaradi suma storitve težjih kaznivih dejanj, se delež žensk, ki bi zaradi teh kaznivih dejanj prestajale zaporno kazen, ni povečal. Poudarja tudi, da obseg ženske zaporniške populacije vpliva na njeno heterogenost, ki je precej večja kot med moškimi zaporniki. Zaporov za ženske je manj, kar ima običajno za posledico večjo oddaljenost ženske od doma in zato manj stikov z družino, sicer pa so ti navadno bolj prijazno urejeni, manj zastraženi, omogočena je večja zasebnost ipd.

⁷ Vir podatkov: MNZ

TABELA 1: Raziskana kazniva dejanja glede na spol osumljenca v letih 1990-1996

LETO	ŠTEVILO KAZNIVIH DEJANJ				DELEŽ KAZNIVIH DEJANJ		
	skupaj	moški	ženske	sostor.	moški	ženske	sostor.
1990	21.967	19.126	2.446	395	87,1	11,1	1,8
1991	22.935	20.435	2.152	348	89,1	9,4	1,5
1992	30.019	26.055	3.294	670	86,8	11,0	2,2
1993	25.476	22.315	2.672	489	87,6	10,5	1,9
1994	25.070	21.601	2.802	667	86,2	11,2	2,7
1995	23.052	20.028	2.341	683	86,9	10,2	3,0
1996	23.939	20.587	2.646	706	86,0	11,1	2,9
skupaj	172.458	150.147	18.353	3.958	87,1	10,6	2,3

Če ne upoštevamo kaznivih dejanj, ki naj bi bila storjena v sotorilstvu, so bile ženske v obdobju 1990-1996 v povprečju osumljene na leto za 2.621 kaznivih dejanj oziroma za približno osemkrat manj kaznivih dejanj kot moški. Delež kaznivih dejanj se v tem času ni bistveno spreminjal in je v povprečju znašal 10,6 %. Po drugi strani pa je postopno naraščal delež kaznivih dejanj, ki naj bi jih moški in ženske storili v sotorilstvu (od 1,8 % v letu 1990 do 2,9 % leta 1996).

4.1.1. Kazniva dejanja, za katera so bile ženske najpogostejše osumljene

V obravnavanih letih se struktura kaznivih dejanj, za katera

so bile ženske najpogostejše osumljene, ni bistveno spreminjala; tudi v primerjavi z drugimi državami ni bistvenih odstopanj. V tabeli 2 prikazujemo skupno število najpogostejših kaznivih dejanj, za katera so bile ženske osumljene v letih 1990-1996 v primerjavi s številom kaznivih dejanj, za katera so bili osumljeni moški. V tabeli 3 pa prikazujemo število teh kaznivih dejanj po posameznih letih.

V tem obdobju so bile ženske najpogostejše osumljene kaznivih dejanj **tatvine**, in sicer za 5.863 tovrstnih kaznivih dejanj (kazniva dejanja storjena v sotorilstvu pri tem niso upoštevana), kar je tvorilo 15,5 % vseh raziskanih tatvin. Iz tabele 3 je razvidno, da je število tatvin izraziteje upadlo v letih 1995 in 1996, kar je predvsem posledica spremenjene zakonodaje.⁸ Na drugem mestu so bila kazniva dejanja **goljufije**. Obravnavanih je bilo 3.284 tovrstnih kaznivih dejanj (13,9 % vseh raziskanih kaznivih dejanj goljufije). Iz tabele 3 je razvidno, da je v obravnavanih letih postopno naraščalo število goljufij, za katere so bile osumljene ženske. Na tretjem in četrtem mestu so bila kazniva dejanja **ponarejanja vrednotnic** (1.158 kaznivih dejanj) in **ponarejanja listin** (1.118 kaznivih dejanj). Vendar je med njima pomembna razlika. Delež kaznivih dejanj ponarejanja vrednotnic, za katera so bile osumljene ženske, je znašal 32,7 %, kar je največji delež med najpogostejšimi kaznivimi dejanji žensk, delež kaznivih dejanj ponarejanja listin pa "le" 14,9 %, kar je še vedno nad povprečjem deleža vseh kaznivih dejanj žensk (10,6 %).

TABELA 2: Najpogostejša kazniva dejanja, za katera so bile v letih 1990-1996 osumljene ženske

KAZNIVO DEJANJE	ŠTEVILO KAZNIVIH DEJANJ				DELEŽ KAZNIVIH DEJANJ		
	skupaj	moški	ženske	sostor.	moški	ženske	sostor.
tatvina	37.762	31.231	5.863	668	82,7	15,5	1,8
goljufija	23.551	19.515	3.284	752	82,9	13,9	3,2
ponar. vrednotnic	3.539	2.190	1.158	191	61,9	32,7	5,4
ponarejanje listin	7.507	6.258	1.118	131	83,4	14,9	1,7
poškod. tuje stvari	10.219	9.511	611	97	93,1	6,0	0,9
prikrivanje	6.677	6.040	570	67	90,5	8,5	1,0
velika tatvina	25.249	24.032	520	697	95,2	2,1	2,8
ogrožanje z nev. orodj. pri pretepu	5.025	4.474	500	51	89,0	10,0	1,0
izdaja nekrit. čeka	1.524	1.008	471	45	66,1	30,9	3,0
lahka tel. poškodba	4.501	4.058	407	36	90,2	9,0	0,8
poneverba	959	631	305	23	65,8	31,8	2,4
zloraba položaja odgovorne osebe	1.855	1.450	292	113	78,2	15,7	6,1
ponaređitev ali uničenje posl. listin	1.238	878	288	72	70,9	23,3	5,8
kriva ovadba	1.279	1.043	223	13	81,5	17,4	1,0
nezakonita vselitev	764	446	210	108	58,4	27,5	14,1
povzročitev splošne nevarnosti	1.870	1.647	200	23	88,1	10,7	1,2
kršitev nedotakljivosti stanovanja	3.241	2.916	184	141	90,0	5,7	4,4
ostalo	36.398	33.403	2.258	737	91,8	6,2	2,0
skupaj	172.458	150.147	18.353	3.958	87,1	10,6	2,3

⁸ Novi kazenski zakonik, ki je v veljavi od leta 1995, določa, da se pregon kaznivega dejanja tatvine, če je vrednost ukradene stvari majhna, začne šele na predlog oškodovanca; posledica je manjše

število prijavljenih tovrstnih kaznivih dejanj, zmanjšalo pa se je tudi število kaznivih dejanj prikrivanja, ki so bila povezana s kaznivimi dejanji tatvine.

TABELA 3: Najpogostejša kazniva dejanja, za katera so bile v letih 1990–1996 osumljene ženske:

KAZNIVO DEJANJE	1990			1991			1992			1993			1994			1995			1996		
	moški	ženska	sostor.	moški	ženska	sostor.	moški	ženska	sostor.	moški	ženska	sostor.	moški	ženska	sostor.	moški	ženska	sostor.	moški	ženska	sostor.
tatvina	5.050	969	73	4.858	825	70	5.521	1.224	162	4.870	925	91	4.213	881	83	3.148	532	51	3.571	507	138
goljufija	1.732	352	37	2.140	287	32	3.109	492	113	3.062	476	71	3.328	541	152	2.826	565	182	3.318	571	165
velika tatvina	3.134	88	73	3.514	73	72	4.916	141	175	3.243	65	93	3.468	71	106	2.997	26	92	2.760	56	86
ponar, vrednotnic	160	53	7	206	64	5	305	142	22	282	146	32	335	273	86	503	134	19	399	346	20
lahka tel. poškodba	456	59	2	378	46	3	514	53	3	452	69	3	436	64	2	937	63	11	885	53	12
izdaja nekrit. čeka	137	68	11	149	82	1	176	84	22	105	43	3	116	59	6	187	60	1	138	75	1
ogrožanje z nev. prodj. pri pretepu	609	66	6	663	60	8	841	87	10	885	118	8	745	92	7	413	49	8	318	28	4
kršitve nedotaklj. stanovanja	399	31	23	406	25	19	494	40	12	498	26	19	499	25	27	305	20	26	315	17	15
zloraba položaja odgovorne osebe	232	51	10	184	29	9	200	56	17	206	35	6	268	54	18	170	36	33	190	31	20
poneverba	115	44	5	102	50	5	108	40	1	86	42	2	76	32	1	81	33	2	63	64	7
pon. ali uničenje poslovnih listin	96	31	3	103	39	8	108	22	1	116	38	6	74	31	2	143	37	37	238	90	15
prikrivanje	594	68	3	600	58	8	1.140	113	13	1.014	97	7	1.168	99	8	699	65	12	825	70	16
poškod. tuje stvari	1.435	95	11	1.491	100	7	2.258	129	21	1.396	71	16	873	58	12	1.116	98	18	942	60	12
nezakonita vselitev	107	42	36	145	62	28	76	45	17	36	22	9	41	25	13	41	14	5	22	7	10
ponarejanje listin	642	131	9	836	114	6	527	178	9	897	129	11	901	143	19	1.254	192	35	1.201	231	42
krjiva ovadba	107	22	3	144	20	2	181	30	1	152	37	1	187	42	3	138	33	2	134	39	1
povzročitev splošne nevarnosti	290	53	1	190	15	0	278	40	4	301	30	5	179	24	4	204	15	5	205	23	4
ostalo	3.938	245	85	4.470	223	67	5.484	408	68	4.866	340	107	4.694	288	118	4.866	369	144	5.063	378	138
skupaj	19.126	2.446	393	20.435	2.152	348	26.055	3.294	670	22.315	2.672	489	21.601	2.802	667	20.028	2.341	683	20.587	2.646	706

Med ostalimi kaznivimi dejanji so po visokem deležu udeležbe žensk izstopala tudi kazniva dejanja **poneverbe** (31,8 %), **nezakonite vselitve** (27,5 %), **izdaje nekritega čeka** (30,9 %) in **ponarejanja ali uničenja poslovnih listin** (23,3 %). Nadpovprečen delež žensk je bil tudi pri kaznivih dejanjih **zlorabe položaja odgovorne osebe** (15,7 %), precej pod povprečjem pa je bil delež žensk pri kaznivih dejanjih velike tatvine, saj je znašal le 2,1 %.

Zaporedje najštevilnejših kaznivih dejanj, zaradi katerih so bili obravnavani moški, je že na vrhu nekoliko drugačno: na prvem mestu so bile sicer tudi tatvine (31.231), na drugem velike tatvine (24.032), na tretjem pa goljufije (19.515).

12,0 %, pri moških pa 22,2 %. To pomeni, da so bili moški osumljeni za precejšnje število kaznivih dejanj, ki jih v tabeli 5 ne navajamo, ker so prikazana le najpogostejša kazniva dejanja, za katere so bile osumljene ženske. V kategoriji "ostalo" so predvsem kazniva dejanja, povezana z nasiljem, pri katerih je delež žensk precej manjši od deleža moških, kar je razvidno iz naslednjega poglavja.

V grafikonu 1 prikazujemo gibanje števila najpogostejših kaznivih dejanj osumljenk v obravnavanem obdobju.

Spremembe v strukturi kaznivih dejanj, za katera so bile osumljene ženske, so razvidne tudi iz strukturnih krogov za leti

TABELA 4: Struktura ženske kriminalitete v primerjavi z moško v letih 1990-1996

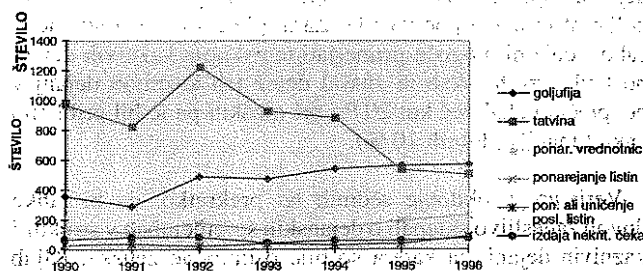
KAZNIVO DEJANJE	ŽENSKES		MOŠKI	
	število	delež	število	delež
tatvina	5.863	31,9	31.231	20,8
goljufija	3.284	17,9	19.515	13,0
ponarejanje vrednotnic	1.158	6,3	2.190	1,4
ponarejanje listin	1.118	6,1	6.258	4,1
poškodovanje tuje stvari	611	3,3	9.511	6,3
prikrivanje	570	3,1	6.040	4,0
velika tatvina	520	2,8	24.032	16,0
ogrožanje z nevarnim orodjem pri pretepu	500	2,7	4.474	3,0
izdaja nekritega čeka	471	2,6	1.008	0,7
lahka telesna poškodba	407	2,2	4.058	2,7
zloraba položaja odgovorne osebe	292	1,6	1.450	0,9
poneverba	305	1,6	631	0,4
pon. ali uničenje poslovnih listin	288	1,5	878	0,6
kriva ovadba	223	1,2	1.043	0,7
nezakonita vselitev	210	1,1	446	0,3
povzročitev splošne nevarnosti	200	1,1	1.647	1,1
kršitev nedotaklj. stanovanja	184	1,0	2.916	1,9
ostalo	2.258	12,0	33.403	22,2
skupaj	18.353	100,0	150.147	100,0

4.1.2. Struktura kaznivih dejanj žensk

Zanimiva je tudi primerjava strukture kaznivih dejanj, za katera so bile osumljene ženske, s strukturo moške kriminalitete (tabela 4). Na prvem mestu pri ženskah so bila kazniva dejanja tatvine (31,9 %), tako kot pri moških, čeprav je bil delež teh kaznivih dejanj pri njih precej nižji (20,8 %). Na drugem mestu pri ženskah so bile goljufije (17,9 %), pri moških pa velike tatvine (16,0 %). Pri ženskah sledijo kazniva dejanja ponarejanja vrednotnic in ponarejanja listin (6,3 % in 6,1 %), pri moških pa goljufije (13,0 %) in poškodovanja tuje stvari (6,3 %).

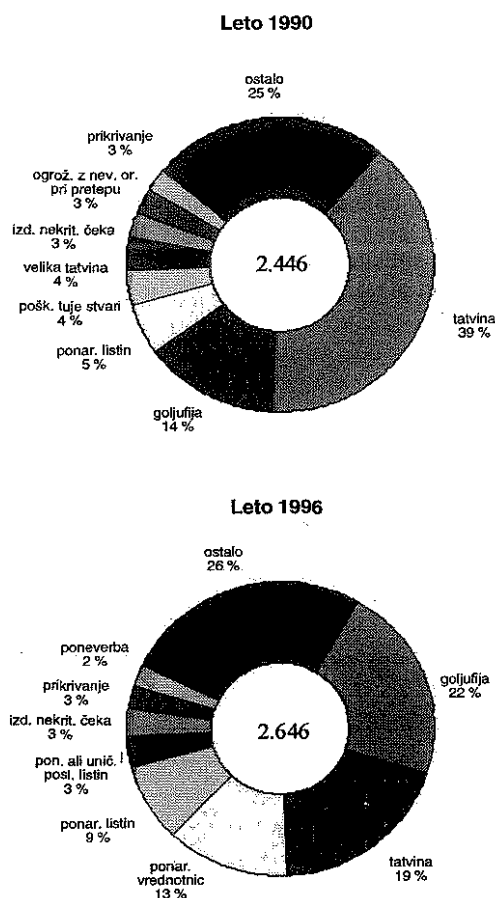
Na različno strukturo kaznivih dejanj moških in žensk opozarja tudi kategorija "ostalo", saj ta znaša pri ženskah

GRAFIKON 1: Gibanje števila najpogostejših kaznivih dejanj osumljenk v letih 1990-1996

1990 in 1996; v njih je prikazanih osem najpogostejših kaznivih dejanj; druga so združena v kategorijo "ostalo" (grafikon 2).

GRAFIKON 2: Struktura najpogostejših kaznivih dejanj osumljenk leta 1990 in 1996

Statistika kaže, da so v obravnavanem obdobju v strukturi kaznivih dejanj, zaradi katerih so bile obravnavane ženske, prevladovala kazniva dejanja zoper premoženje (61,8 % pri ženskah, 65,3 % pri moških). Na drugem mestu so bila kazniva dejanja, povezana z zaposlitvijo oziroma z bolj sofisticiranimi oblikami pridobivanja premoženjske koristi, kot to velja za kazniva dejanja zoper premoženje, in sicer kazniva dejanja zoper gospodarstvo, zoper pravni promet ter uradno dolžnost in javna pooblastila. Zaradi leta 1995 spremenjene zakonodaje ni mogoče primerjati teh skupin kaznivih dejanj po letih. Pri ženskah je znašal delež teh kaznivih dejanj v povprečju nekaj več kot 20 %, pri moških pa je bil približno enkrat manjši (dobrih 10 %).

Verjetno je obdobje sedmih let prekratko, da bi lahko dovolj zanesljivo sklepali o dejanskih spremembah v strukturi kaznivih dejanj, za katera so bile osumljene ženske. Kljub temu ni mogoče spregledati naraščanja nekaterih kaznivih dejanj, kot so goljufije ali pa ponarejanje vrednotnic in listin, ki jih številčno ni veliko, se pa njihovo število hitro povečuje.

Na njihovo povečevanje so verjetno vplivale gospodarske spremembe in povečana nezaposlenost. Koliko so ti dejavniki dejansko vplivali na spremembe, bi bilo mogoče oceniti z natančnejšo analizo kaznivih dejanj, v kateri bi upoštevali tudi podatke o tem, kje in v kakšnih okoliščinah so bila kazniva dejanja storjena.

Omeniti je treba tudi edino kaznivo dejanje, za katero je lahko obsojena samo ženska, to je detomor. V opazovanem obdobju so bile ženske največkrat osumljene za storitev le po enega takšnega kaznivega dejanja na leto, razen leta 1994, ko je bilo obravnavanih 8 detomorov.⁹ Tudi pri nekaterih drugih kaznivih dejanjih so bile (vendar le slučajno) osumljenke samo ženske; število teh kaznivih dejanj ni bilo veliko (eno ali dve kaznivi dejanji na leto). Po drugi strani pa so bila obravnavana številna kazniva dejanja, za katera so bili osumljeni izključno moški; največ jih je bilo iz skupine kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost.

4.1.3. Kazniva dejanja z elementi nasilja¹⁰

Pri nekaterih kaznivih dejanjih, ki so sicer dokaj številna, je udeležba žensk izrazito majhna (zato jih v tabeli 3 večinoma ne navajamo). Gre za kazniva dejanja, povezana z nasiljem (nasilništvo, rop, huda telesna poškodba in druga kazniva dejanja zoper življenje in telo). Ti podatki kažejo, da ženske pri svojem odklonskem obnašanju praviloma niso nasilne.

Iz tabele 5 je razvidno skupno število kaznivih dejanj z elementi nasilja, ki jih je policija obravnavala v letih 1990-1996 (prikaz po posameznih letih vsebuje tabela 6). V okviru teh kaznivih dejanj so bile ženske najpogostejše osumljene kaznivih dejanj ogrožanja z nevarnim orodjem pri pretepu – 500 oziroma 10,0 % vseh raziskanih tovrstnih kaznivih dejanj (iz tabele 6 je razvidno upadanje teh kaznivih dejanj v zadnjih dveh letih obravnavanega obdobja). Na drugem mestu so bila kazniva dejanja lahke telesne poškodbe – 417 oziroma 9,3 %, na tretjem mestu pa kazniva dejanja hude in posebno hude telesne poškodbe – 107 oziroma 3,5 % raziskanih tovrstnih kaznivih dejanj.

⁹ "Glede na okoliščine, motive in vzroke ločijo v literaturi tri tipe ubojev otrok takoj po rojstvu: detomori, ki jih storijo duševne bolnice ali osebe iz njihovega okolja, vendar zaradi duševne bolezni matere; uboji iz ljubosumnosti (mati ubije otroka, ker se boji, da bo motil njeno razmerje s partnerjem, oziroma da bo otrokov oče usmeril vso ljubezen na otroka; tako spolni nagon premaga materinskega) in detomor iz socialnih razlogov, ki je najpogostejši (obsojanje nezakonske matere s strani okolja ali slabe gnotne razmere). Raziskava ugotavlja, da sta prvi in tretji tip pri nas najpogostejša ... Detomor je povezan s specifičnim družbenim položajem ženske, posebno v zvezi z družbenimi pričakovanji, tako glede udeležanja omenjene biološke vloge kot tudi glede njenega odziva na možno slabo ravnanje, njegovo nezvestobo in podobno." (Nikolić – Ristanović, str. 23).

¹⁰ Pod tem razumemo kazniva dejanja z uporabo fizične ali psihične moči za dosegajo cilja (tudi s pomočjo orožja, nevarnega orodja, predmetov ...).

TABELA 5: Kazniva dejanja z elementi nasilja v letih 1990–1996

KAZNIVO DEJANJE	ŠTEVILO KAZNIVIH DEJANJ				DELEŽ KAZNIVIH DEJANJ		
	skupaj	moški	ženske	sostor.	moški	ženske	sostor.
ogrožanje z nevarnim orodjem pri pretepu	4.979	4.474	500	5	89,9	10,0	0,1
lahka tel. poškodba	4.507	4.054	417	36	89,9	9,3	0,8
huda in pos. huda							
telesna poškodba	3.063	2.951	107	5	96,3	3,5	0,2
umor	569	510	54	5	89,6	9,5	0,9
nasilništvo (do 1.1995 nasilniško obnašanje)	2.601	2.559	28	14	98,4	1,1	0,5
rop	1.213	1.153	18	42	95,1	1,5	3,5
sodel. pri pretepu	214	203	7	4	94,9	3,3	1,9

TABELA 6: Kazniva dejanja z elementi nasilja, za katere so bile v obdobju 1990–1996 osumljene ženske

KAZNIVO DEJANJE	1990			1991			1992			1993			1994			1995			1996			1990/96		
	M	Ž	sosl.	M	Ž	sosl.	M	Ž	sosl.	M	Ž	sosl.	M	Ž	sosl.	M	Ž	sosl.	M	Ž	sosl.	M	Ž	sosl.
ogrož. z nev. orodj. pri pretepu	609	66	6	663	60	8	841	87	10	885	118	8	745	92	7	413	49	8	318	28	4	4.474	500	51
lahka tel. poškodba	452	59	2	378	46	3	514	63	3	452	69	3	436	64	2	937	63	11	885	53	12	4.054	417	36
huda in pos. huda tel. pošk.	465	12	0	421	12	1	397	13	0	430	18	2	375	19	0	428	18	1	435	15	1	2.951	107	5
umor	63	10	1	69	7	0	84	8	0	63	4	1	70	10	1	75	8	1	86	7	1	510	54	5
nasilništvo (do 1.1995 nas. obn.)	513	3	6	397	1	0	505	3	1	422	4	3	419	12	1	195	1	2	108	4	1	2.559	28	14
rop	86	2	2	123	1	4	151	0	6	120	3	3	171	2	10	176	2	6	326	8	11	1.153	18	42
sodel. pri pretepu	26	1	0	29	1	1	19	0	0	35	0	1	38	2	0	22	0	1	34	3	1	203	7	4

Po večjem deležu v skupnem številu istovrstnih kaznivih dejanj je izstopalo kaznivo dejanje umora, saj so bile ženske osumljene 9,5 % vseh raziskanih tovrstnih kaznivih dejanj, najmanjša deleža pa sta značilna za kazniva dejanja rop in nasilništva (1,5 % oziroma 1,1 %). Redko je bilo tudi sodelovanje žensk pri pretepu, saj so bile obravnavane zaradi suma storitve le 7 tovrstnih kaznivih dejanj.

4.2. Število in struktura osumljenk

4.2.1. Število in delež obravnavanih osumljenk

V tabeli 7 prikazujemo število osumljenih in obsojenih oseb v letih 1990-1996. V povprečju je bilo v tem obdobju na leto obravnavanih 2.028 osumljenk, delež žensk med vsemi osumljenci pa je znašal povprečno 12,7 %. Najnižji je bil v letu 1991 (11,3 %), najvišji v letu 1994 (13,3 %). Število obsojenk je bilo precej nižje (na leto v povprečju 923), njihov delež med vsemi obsojenci je znašal 12,3 %. V primerjavi z deležem osumljenk, ki je v tem obdobju nihal, je delež obsojenk upadal iz 13,3 % leta 1990 na 10,4 % leta 1996.

TABELA 7: Osumljenci/ke in obsojenci/ke v letih 1990-1996¹¹

LETO	OSUMLJENCI			OBSOJENCI ¹²		
	skupaj	ženske	% žensk	skupaj	ženske	% žensk
1990	15.671	2.029	12,9	10.839	1.439	13,3
1991	15.801	1.782	11,3	9.354	1.121	12,0
1992	19.938	2.593	13,0	8.733	1.058	12,1
1993	16.169	1.978	12,2	7.966	995	12,5
1994	15.123	2.017	13,3	7.316	905	12,4
1995	14.571	1.852	12,7	3.961	487	12,3
1996	14.940	1.949	13,0	4.442	460	10,4
skupaj	112.213	14.200	12,6	52.611	6.465	12,3

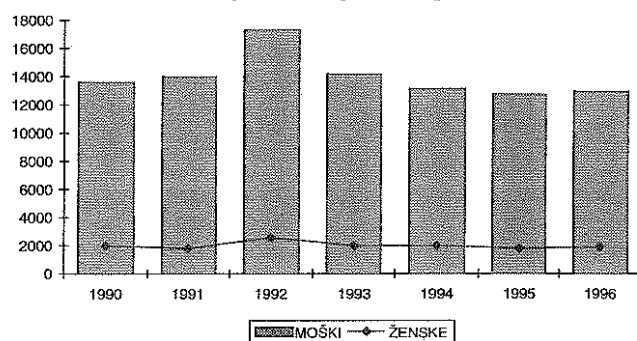
V povprečju je bila v tem obdobju obravnavana 1 osumljenka na 7 osumljencev. Tudi razmerje med obsojenkami in obsojenci je bilo ena proti sedem. Primerjava z že omenjeno mednarodno raziskavo OZN (Harvey in drugi, 1992) uvršča Slovenijo v krog držav, kjer je povprečno razmerje med številom osumljenk in osumljencev od 1:5 do 1:10 (Nemčija, Japonska, ZDA, Avstrija, Kanada, Velika Britanija, Nizozemska, Poljska ...).

Razmerje med osumljenkami in osumljenci je nazorneje prikazano v grafikonu 3.

¹¹ Osumljenci so osebe, ki jih je policija obravnavala zaradi suma storitve kaznivega dejanja in zoper njih podala kazenske ovadbe, obsojenci pa osebe, ki jih je sodišče spoznalo za krivce storitve kaznivega dejanja.

¹² Vir podatkov: Statistični letopis R Slovenije 1994, 1995, 1996.

GRAFIKON 3: Osumljene osebe glede na spol v letih 1990-1996

4.2.2. Sociodemografske značilnosti osumljenk

4.2.2.1. Starost

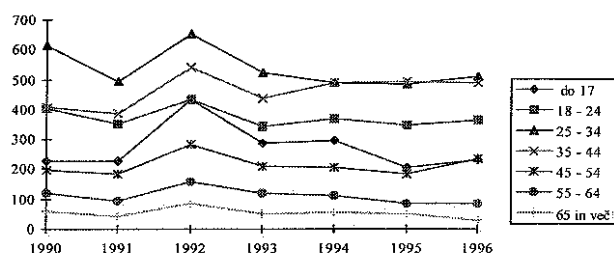
Iz tabele 8 in grafikona 4 je razvidna starostna struktura osumljenk. V obravnavanih letih je bilo največ osumljenk starih med 25 in 34 let (26,6 %), najmanj osumljenk pa je bilo

iz starostne skupine nad 65 let (2,7 %). Ta razporeditev se v posameznih letih ni bistveno spreminjala. Zanimivo je, da so deleži osumljenk po posameznih starostnih skupinah precej drugačni kot deleži osumljencev. Tudi osumljencev je bilo sicer največ v starostni skupini od 25-34 let, vendar so bili v mlajših starostnih skupinah njihovi deleži višji od deležev osumljenk oziroma v starejših nižji. To kaže tudi grafikon 5. Ženske se torej relativno starejše odločijo za storitev kaznivega dejanja kot moški.

TABELA 8: Struktura osumljenk po starosti v letih 1990-1996

STAROST	ŠTEVILO OSUMLJENK						
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
do 17	227	226	432	287	298	206	233
18 – 24	404	351	434	345	370	347	364
25 – 34	612	496	653	526	490	486	509
35 – 44	409	385	543	438	488	492	489
45 – 54	197	186	282	210	204	183	237
55 – 64	122	95	161	119	112	85	87
65 in več	58	43	88	53	55	53	30
skupaj	2.029	1.782	2.593	1.978	2.017	1.852	1.949

GRAFIKON 4: Spremembe v starostni strukturi osumljenk v letih 1990-1996

Iz grafikona 5 je razvidno, kako s starostjo osumljenk narašča delež žensk med vsemi osumljenci.

GRAFIKON 5: Delež žensk v obravnavanem obdobju v primerjavi z vsemi osumljenci po starostnih skupinah

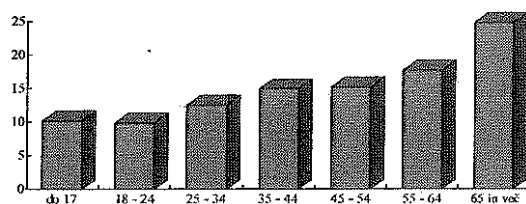

TABELA 10: Struktura osumljenk po izobrazbi v letih 1990-1996

IZOBRAZBA	LETO							SKUPAJ
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	
nižja*	1.323	1.075	1.521	1.190	1.189	1.004	979	8.281
srednja*	532	546	833	595	630	640	738	4.514
višja	53	51	79	58	75	75	68	459
visoka	40	24	41	67	50	46	51	319
magisterij	3	0	0	1	2	1	0	7
neznano	78	85	118	67	71	84	113	616
skupaj	2.029	1.781	2.592	1.978	2.017	1.852	1.949	14.198

*V kategorijo "nižja izobrazba" smo uvrstili naslednje izobrazbene skupine: nižja izobrazba, brez strokovne izobrazbe, nekvalificirana in polkvalificirana delavka, v kategorijo srednja izobrazba pa: srednja izobrazba, kvalificirana in visokokvalificirana delavka.

4.2.2.2. Državljanstvo

Primerljive podatke o državljanstvu obravnavanih osumljenk lahko navedemo šele od leta 1993 (tabela 9). V letih 1993 – 1996 je bil delež osumljenk s slovenskim državljanstvom večji od 90 %, leta 1993 in 1994 skoraj 95 %. Med tujkami je bilo največ državljanek novonastalih držav na ozemlju nekdanje Jugoslavije (predvsem BiH in Hrvaške). Zelo podobna je bila struktura državljanstva osumljencev.

TABELA 9: Struktura osumljenk po državljanstvu v letih 1993–1996

LETO	DRŽAVLJANSTVO				
	slovensko	%	tuje	%	skupaj
1993	1.875	94,8	103	5,2	1.978
1994	1.885	93,5	132	6,5	2.017
1995	1.708	92,2	144	7,8	1.852
1996	1.831	93,9	118	6,1	1.949

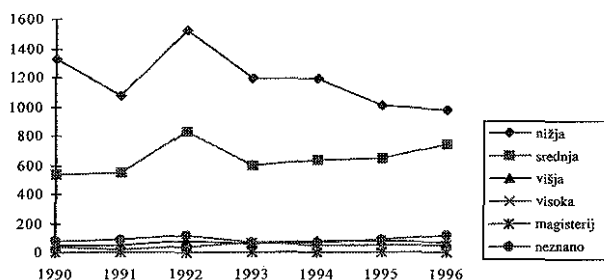
4.2.2.3. Izobrazba

Več kot polovica obravnavanih osumljenk je imela nižjo izobrazbo (58,3 %), skoraj tretjina srednjo (31,8 %), 5,5 % pa jih je imelo najmanj višjo izobrazbo (tabela 10). Glede na izobrazbeno strukturo celotne populacije žensk v Sloveniji je bil med osumljenkami delež žensk z nižjo izobrazbo nekoliko

večji od tega deleža v celotni ženski populaciji.¹³ Čeprav je med osumljenkami najti skoraj vse izobrazbene skupine, lahko rečemo, da je kriminaliteta bolj značilna za ženske z nižjimi stopnjami izobrazbe.

Iz grafikona 6 so razvidne nekatere spremembe v izobrazbeni strukturi osumljenk v obravnavanih letih. Število osumljenk z nižjo izobrazbo je v obravnavanih letih postopno upadalo, število osumljenk s srednjo izobrazbo pa naraščalo.

GRAFIKON 6: Izobrazbena struktura osumljenk v letih 1990-1996

Tu na kratko omenjamo tudi strukturo osumljenk glede na delovno razmerje. Primerjava med deležem zaposlenih in deležem nezaposlenih osumljenk kaže, da sta se deleža teh dveh kategorij do leta 1992 približala (delež zaposlenih je rahlo upadal, delež nezaposlenih pa se je povečeval), od tega leta dalje pa se je delež zaposlenih močno zmanjševal na račun deleža nezaposlenih. Po letu 1995 ne moremo navesti primerjav zaradi sprememb šifranta v obrazcu kazenske ovadbe.

TABELA 11: Zakonski stan osumljenk v letih 1990-1996

ZAKONSKI STAN	LETO						SKUPAJ
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	
samska	642	1.041	798	818	695	705	4.699
poročena	698	979	729	729	723	780	4.638
razvezana	208	268	198	203	168	196	1.241
vdova	100	127	103	100	83	66	579
zunajzak. skup.	88	98	100	115	119	133	653
ostalo, neznano	45	79	50	52	64	69	359
skupaj	1.781	2.592	1.978	2.017	1.852	1.949	12.169

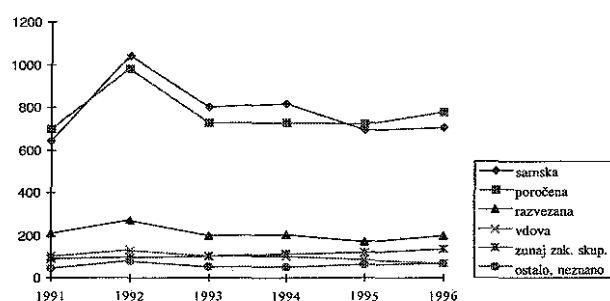
TABELA 12: Predkaznovanost osumljenk v letih 1990-1996

	LETO							skupaj	%
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996		
predkazn.: drugo k.d.	208	155	168	110	102	70	50	863	6,1
predkazn.: enako kd.	100	68	87	59	42	30	21	407	2,9

4.2.2.4. Zakonski stan

Med obravnavanimi osumljenkami je bil delež samskih (38,6 %) približno enak deležu poročenih žensk (38,1 %), 5,4 % žensk pa je živelo v zunajzakonski zvezi (tabela 11). Pri osumljencih pa je bil delež samskih precej višji (56,8 %) od deleža poročenih (30,4 %), pa tudi delež tistih, ki so živeli v zunajzakonski skupnosti je bil nekoliko manjši (3,4 %).

GRAFIKON 7: Gibanje števila osumljenk glede na zakonski stan v letih 1991-1996

4.2.2.5. Predkaznovanost

Skoraj 94 % osumljenk še nikoli ni bilo obravnavanih zaradi suma storitve kaznivega dejanja (tabela 12). Od tistih, ki pa so bile že obravnavane, je bil večji delež osumljenk, ki so bile že kaznovane za drugo kaznivo dejanje (6,1 %), manjši

¹³ Vir: Statistični letopis 1994, 1995, 1996

pa tistih, ki so bile že kaznovane za enako kaznivo dejanje – t. i. specialne povratnice (2,9 %). Delež osumljencev, ki so že storili drugo kaznivo dejanje, je bil enkrat večji kot pri osumljenkah, in sicer 12,4 %, večji je bil tudi delež tistih, ki so že storili enako kaznivo dejanje (4,6 %).

V obravnavanih letih je upadal tako delež predkaznovanih osumljenk za druga kazniva dejanja (z 10,2 % leta 1990 na 2,6 % leta 1996), kot tudi delež predkaznovanih za enaka kazniva dejanja (od 4,9 % leta 1990 na 1,1 % leta 1996).

Med osumljenkami, ki so bile kaznovane za drugo kaznivo dejanje, jih je bila polovica (50,1 %) obravnavanih samo enkrat, 14,5 % dvakrat, bilo pa je tudi nekaj večkratnih povratnic. Leta 1996 je bila na primer obravnavana osumljenka, ki je bila kaznovana že 78-krat.

5. Preobrazba ženske-žrtve v storilko kaznivih dejanj

Iz do sedaj obravnavanega je razvidno, da ženske storijo razmeroma malo hujših kaznivih dejanj. Raziskave kažejo, da gre pri storilkah teh dejanj pogosto za odziv na nasilje nad njimi (Mrvić, 1993; Petrovec, 1990). Nasilje nad ženskami je torej lahko kriminogeni dejavnik, saj je povsem mogoče, da se dolgotrajna žrtev spremeni v storilca (praviloma) hudega kaznivega dejanja. Dolgotrajno nasilje, ki ga žrtve (ženske) niso sposobne rešiti na ustrezen način, se preusmeri v protinasilje.

Kriminologi se v zadnjih letih pogosteje lotevajo socialno-patološkega pojava nasilja v družini. Rezultati novejših viktimoških raziskovanj kažejo na dokaj nespremenjeno viktimizacijo žensk z nasiljem v družini, ne glede na spremembe, ki jih je prinesla ekonomska emancipacija žensk. Kot ugotavlja Mrvićeva (1993), je poleg detomora umor oz. uboj moža/partnerja tipično najtežje kaznivo dejanje, ki ga izvršijo ženske. To je posledica vpliva specifičnih etioloških dejavnikov, ki delujejo vzporedno z viktimogenimi dejavniki (značilnimi za obnašanje žrtve do storilke). Tak umor je praviloma končni rezultat dolgotrajnega nasilja v družini, kjer so glavne žrtve trpinčenja poleg otrok predvsem ženske.

Raziskovalka Mrvićeva (1993) prikazuje rezultate raziskave 16 primerov žensk, ki so bile v Srbiji obravnavane zaradi uboja oz. poskusa uboja svojega moža ali zunajzakonskega partnerja. Ugotovitve njene analize so naslednje: storilke kaznivega dejanja umora niso bile tipične kriminalke, v povprečju so bile stare 30-39 let, v večini primerov niso bile pod vplivom alkohola; v polovici primerov so svoje žrtve umorile med spanjem in v polovici primerov je bila kot sredstvo za izvršitev kaznivega dejanja uporabljena sekira; večina storilk je bila brez osnovnošolske izobrazbe, prevladovala so gospodinje; materialne razmere v družini so bile slabe. Najpogostejši vzroki poslabšanja partnerskih in družinskih odnosov, ki so vodili v kaznivo dejanje, so bili: kronični alkoholizem partnerja, zakonska oziroma partnerska nezvestoba (posledica odziva

prevarane žene na nezvestobo je bila psihično in fizično kaznovanje s strani moža/partnerja) ter kronični alkoholizem pri obeh partnerjih. V večini primerov so nevzdržne razmere trajale več kot dvajset let. Odnosi med partnerjema so temeljili na nadvladi moškega nad žensko. Status ekonomske nesamostojnosti je silil žensko, da je vztrajala v težavnih razmerah. Značilnost socialne interakcije med obravnavanimi partnerji je bilo fizično nasilno obnašanje moškega.

Zelo podobni so rezultati analize posamičnih primerov žensk, obravnavanih zaradi suma storitve kaznivega dejanja umora v Sloveniji v letih 1990-1996, ki jih prikazujemo v drugem delu tega poglavja.

Tovrstna kazniva dejanja sprožajo številna vprašanja, zlasti tista, povezana s položajem ženske v družbi in v družini. Čeprav se različne oblike pomoči trpinčenim ženskam uveljavljajo tudi pri nas (npr. SOS telefoni, zatočišča ipd.), to niso celovite rešitve. Za kakšno nerazumevanje in celo namerno zanemarjanje tega problema lahko gre, kaže cinična utemeljitev višjega sodišča, ki je 56-letni obdolženki za umor moža alkoholika, ki ji je dolga leta grozil, jo pretepal in zahteval spolne odnose ter jo pri tem poniževal, zvišalo kazen z naslednjo obrazložitvijo: "Zloraba žensk s strani njihovih mož kljub proklamirani ravnopravnosti in izboljšanim življenjskim razmeram ni nobena redkost in se je seveda potrebno vprašati, kam bi to vodilo, če bi se žrtve pri reševanju svojih življenjskih tegob posluževale podobnih metod kot obdolženka. S kaznijo je treba tudi vzgojno vplivati na druge." (Petrovec, str.105). Zadeva je bila obravnavana konec osemdesetih let.

Smausova razlaga takšno stanje kot dokaz, da se posledice formalnega nadzorstva moških nad ženskami v vseh plasteh družbe kažejo tudi v kazenskem postopku. Moški, ki so nasilni do žensk in otrok, za svoja dejanja niso ustrezno stigmatizirani. To je razvidno tudi iz empiričnih raziskav o sodnih postopkih zaradi posilstev in nasilja v družini ter na delovnem mestu.

Podobno ugotavljajo tudi drugi avtorji. Proučevanja Nikolić-Ristanovićeve (str. 24) v Srbiji so pokazala, da je bila večina daljših zapornih kazni (nad pet let) izrečena ženskam, ki so izvršile kaznivo dejanje, medtem ko je žrtev spala. Umor je sodišče okvalificiralo kot "zahrbtni". Storilke kaznivih dejanj z elementi nasilja imajo navadno najnižjo izobrazbo, živijo v okolju s patriarhalno moralo in dolga leta prenašajo fizično in psihično mučenje partnerjev. Način storitve kaznivega dejanja (tj. med spanjem) je zato kvečjemu izraz ženske nemoči, prestrašenosti, pomanjkanja pomoči in razumevanja širšega okolja, ne pa zahrbtnosti. "Z naraščanjem nezmožnosti ženske, da bi se sama zaščitila in da bi jo družba zavarovala pred nasiljem, narašča nevarnost, da bo postala storilka nasilnega kaznivega dejanja in da se bo nanjo zrušilo vse maščevanje družbe" (Nikolić-Ristanović, str. 25). S strožjim kaznovanjem je tako ženska dvojno kaznovana.

5.1. Struktura osumljenk in okoliščine kaznivih dejanj umora v Sloveniji v letih 1990-1996

V tem poglavju predstavljamo kazniva dejanja umora (vključno s poskusi), za katera so bile v letih 1990-1996 v Sloveniji osumljene ženske, sociodemografske značilnosti osumljenk, okoliščine, v katerih so bila izvršena ta kazniva dejanja ter razmerja med žrtvami in osumljenkami oziroma "zgodovino" teh odnosov.

5.1.1. Število kaznivih dejanj, osumljenk in žrtev

V analizo je zajetih 61 žensk, ki so bile v letih 1990-1996 v Sloveniji osumljene 59 kaznivih dejanj umora. Nekoliko več kot polovica jih je bilo osumljenih za dokončano kaznivo dejanje (54 %), ostale pa za poskus. Razlika med številom osumljenk in številom kaznivih dejanj je posledica izvršitve nekaterih kaznivih dejanj v sotorilstvu. Žrtev kaznivih dejanj je bilo 63, saj so bile v treh primerih ženske osumljene za umor več oseb. Tretjina navedenih kaznivih dejanj umora je bila obravnavana na območju UNZ Ljubljana.

5.1.2. Sociodemografske značilnosti osumljenk

5.1.2.1. Starost

Med 61 osumljenkami, ki so bile v letih 1990-1996 osumljene za umor ali poskus umora, jih je bilo več kot dve tretjini v starostnih kategorijah od 25-34 let in od 35-44 let (tabela 13).

5.1.2.2. Izobrazba

Skoraj dve tretjine obravnavanih osumljenk je imelo nižjo izobrazbo (dokončano ali nedokončano osnovno šolo), nekaj več kot četrtina dokončano srednjo šolo, tri osumljenke so imele višjo in ena visoko izobrazbo (tabela 14).

5.1.2.3. Delovno razmerje

Med osumljenkami so bile enako zastopane tako zaposlene kot nezaposlene, šestina jih je bilo upokojenih (tabela 15).

TABELA 13: Starostna struktura osumljenk v letih 1990-1996

STAROST	LETO							SKUPAJ
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	
do 17					1			1
18 – 24	2				1		2	5
25 – 34	4	5	2	1	2	6	3	23
35 – 44	2		4	3	5	2	2	18
45 – 54	2	2	2	1		1	1	9
55 – 64	2				2	1		5
SKUPAJ	12	7	8	5	11	10	8	61

TABELA 14: Izobrazbena struktura osumljenk v letih 1990-1996

IZOBRAZBA	LETO							SKUPAJ
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	
nižja	8	4	4	4	7	6	6	39
srednja	4	1	3	1	4	4		17
višja		1	1				1	3
visoka							1	1
neznano		1						1
SKUPAJ	12	7	8	5	11	10	8	61

TABELA 15: Delovno razmerje osumljenk v letih 1990-1996

DELOVNO RAZMERJE	LETO							SKUPAJ
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	
stalno zaposl.	5	4	2	3	1	5	3	23
začasno zaposl.			1					1
nezaposlena	5	1	3	1	7	2	4	23
upokojenka	2	1	1	1	2	3		10
neznano		1	1		1		1	4
SKUPAJ	12	7	8	5	11	10	7	61

5.1.3. Kraj, sredstvo in način storitve ter druge okoliščine kaznivega dejanja

Skoraj vsa obravnavana kazniva dejanja so bila storjena v domačem okolju (v stanovanju, hiši, vikendu, na dvorišču). Tudi sredstva, uporabljena za izvršitev kaznivega dejanja, so bila večinoma takšna, ki so dosegljiva v ožjem domačem okolju. Najpogosteje so osumljenke za kaznivo dejanje umora uporabile nož, sledili so različni topi predmeti in sekira. Strelno orožje je bilo uporabljeno v 6 primerih. Število uporabljenih sredstev je bilo večje kot število osumljenk, ker so nekatere pri storitvi kaznivega dejanja uporabile več sredstev (tabela 16).

5.1.4. Razmerje med žrtvijo in osumljenko

Podatki v tabelah 17 in 18 (razmerje med žrtvijo in osumljenko ter struktura žrtev), skupaj s podatki o sredstvu storitve in kraju umora kažejo na to, da se je večina teh kaznivih dejanj zgodila v najožjem družinskem okolju, kjer so ženske največkrat dvignile roke nad svoje najbližnje. V največ primerih je šlo za dalj časa trajajoča nesoglasja med zakonci, bivšimi zakonci ali zunajzakonskimi partnerji (maščevanje, sovražstvo, ljubosumje ...), pogosto pa je žrtev tudi fizično in psihično zlorabljala osumljenko (stalni prepiri, pretepi ...). Pomemben spremljevalec odnosov med žrtvami in osumljenkami je bil tudi alkohol. Pogosto je bila bodoča žrtev

TABELA 16: Sredstva, uporabljena za kaznivo dejanje

SREDSTVO	LETO							SKUPAJ
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	
sekira	4	1		1			2	8
nož	5	4	5	2	5	4	2	27
strelno orožje	2		1			1	2	6
top predmet*	4	1	1	2	3	3	1	15
drugo**	2	3			3	1		9
SKUPAJ	17	9	7	5	11	9	7	65

* drog, palica, kladivo, kamen ...

** strup, zdravilo, plin, elektrika ...

Z uporabo sredstev je povezan tudi način storitve kaznivega dejanja, in sicer je bila večina kaznivih dejanj storjena z vbijanjem (nož) ali udarjanjem (sekira, top predmet). Uporaba sredstev lahko kaže tudi na morebitno načrtovanje dejanja. O očitnem namenu lahko sklepamo predvsem pri uporabi strelnega orožja, ki je bilo uporabljeno samo v šestih primerih.

(največkrat zakonec ali bivši zakonec) zasvojen z alkoholom ali pa je bila zasvojenost obojestranska (pogosteje v primeru izvenzakonskih partnerjev). Da je bil alkohol pogost spremljevalec teh skupnostih dokazuje tudi dejstvo, da je bilo pri storitvi kaznivega dejanja pod vplivom alkohola 17 osumljenk.

TABELA 17: Razmerje med žrtvijo in osumljenko

RAZMERJE	LETO							SKUPAJ
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	
zakonec	3	3	1	2	3	5	1	18
izvenzak. partner	4	1	3	2	1		2	13
ločeni zakonec, v loč. postopku	3		1	1			1	6
otrok	1	4	2		3	1	1	12
ožji sorodniki					3	2	1	6
drugo		1	2		2	1	2	8
SKUPAJ	11	9	9	5	12	9	8	63

TABELA 18: Struktura žrtev

ŽRTEV	LETO							SKUPAJ
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	
moški	10	4	6	5	7	7	4	43
ženska		1	1		2	1	3	8
otrok	1	4	2		3	1	1	12
SKUPAJ	11	9	9	5	12	9	8	63

V 7 primerih je osumljenka ubila ali poskušala ubiti žrtev med spanjem. Kot je razvidno iz literature, so bile ženske, ki so bile osumljene, da so storile kaznivo dejanje umora med spanjem žrtve, največkrat obravnavane in obsojene za storitev umora na zahrbtnen način. Zato bi bilo zanimivo preučiti prakso naših sodišč v zadnjih letih. Iz ene od ovadb zoper žensko, ki je bila osumljena umora zakonskega partnerja, je razvidno, da naj bi se kot olajševalna okoliščina upoštevalo dalj časa trajajoče nasilje, ki ga je žrtev izvajala nad osumljenko, ki si sama ni znala pomagati drugače.

Rezultati pregleda strukture žrtev so skladni s prejšnjimi ugotovitvami o razmerju med žrtvijo in osumljenko, saj je bila žrtev v dobrih dveh tretjinah primerov moškega spola, v slabi petini primerov pa je bila žrtev otrok (tabela 18).

V več kot polovici primerov, ko je bila žrtev otrok, je osumljenka storila ali poskusila storiti samomor. Ženske, ki so bile osumljene za storitev teh kaznivih dejanj, so bile večinoma duševne bolnice ali pa so dejanje storile v stanju zmanjšane prištevnosti, na kar so največkrat vplivale okoliščine, v katerih so živele. V dveh primerih so se osumljenke odločile za ta korak zaradi bolezni otrok (duševno in/ali telesno moteni). Sicer so bile pri četrtini vseh obravnavanih osumljenk ugotovljene duševne motnje ali bolezni.

6. ZAKLJUČEK

Osnovne ugotovitve iz analize statističnih podatkov o strukturi kaznivih dejanj, za katere so bile v obdobju 1990-1996 v Sloveniji osumljene ženske ter o strukturi osumljenk, so naslednje:

- ◆ Ženske so bile v obdobju 1990 - 1996 osumljene za bistveno manj kaznivih dejanj kot moški. Delež kaznivih dejanj žensk je v povprečju znašal 10,6 %.
- ◆ V strukturi kaznivih dejanj, zaradi katerih so bile obravnavane ženske je prevladovala premoženjska kriminaliteta (skupina kaznivih dejanj zoper premoženje je predstavljala 61,8 % vseh obravnavanih kaznivih dejanj žensk, pri osumljencih je bil ta delež nekoliko višji - 65,3 %), predvsem tatvine (31,9 % vseh kaznivih dejanj žensk) in goljufije (17,9 %), sledila so posamezna kazniva dejanja kot so ponarejanje vrednotnic (6,3 %), ponarejanje listin (6,1 %) in druga.
- ◆ Deleži osumljenk pri pogostejših kaznivih dejanjih žensk so bili največji pri naslednjih kaznivih dejanjih: ponarejanje vrednotnic - 32,7 %, poneverba - 31,8 %, izdaja nekritega čeka - 30,9 %, nezakonita vselitev - 27,5 %, ponareditve ali uničenja poslovnih listin - 23,3 % itd.
- ◆ Ženske so bile v primerjavi z moškimi osumljene za bistveno manj kaznivih dejanj z elementi nasilja. Delež teh kaznivih dejanj je znašal 6,6 % (povprečni delež vseh kaznivih dejanj je znašal 10,6 %), največji je bil pri kaznivem dejanju lahke telesne poškodbe (10,0 %). V strukturi kaznivih dejanj žensk je bilo teh kaznivih dejanj le 6,2 %.
- ◆ Povprečen delež osumljenk v primerjavi z vsemi obravnavanimi osumljenci je znašal 12,7 %; najvišji je bil leta 1994 (13,3 %), najnižji leta 1991 (11,3 %). V povprečju je bila na vsakih 7 osumilencev obravnavana 1 osumljenka.
- ◆ Več kot devetdeset odstotkov osumljenk je bilo slovenskih državljanek. V izobrazbeni strukturi so prevladovala osumljenke z nižjo izobrazbo (58,3 %), sledile so osumljenke s srednjo izobrazbo (31,8 %). Delež stalno zaposlenih in delež brezposelnih osumljenk je bil zelo uravnovešen (okoli 40 %), vendar se je leta 1992 začel povečevati delež osumljenk brez zaposlitve. Večina obravnavanih osumljenk je imela stalnega partnerja, bodisi da je bila poročena ali pa da je živela v zunajzakonski skupnosti (43,5 %), 38,1 % žensk je bilo samskih. Med osumljenci je bil delež samskih oseb precej večji (56,8 %).
- ◆ V opazovanem obdobju je bilo 94 % obravnavanih žensk prvič osumljenih za storitev kaznivega dejanja. Med tistimi, ki pa so že bile osumljene, jih je bila polovica osumljena za storitev enega kaznivega dejanja. Med moškimi je bilo v povprečju enkrat več povratnikov.
- ◆ Ženske, ki so bile v letih 1990-1996 osumljene za storitev **kaznivega dejanja umora**, so bile v povprečju stare okoli 35 let, imele so nižjo izobrazbo, slovensko državljanstvo, predkaznovanost je bila zabeležena le pri dveh obravnavanih osumiljenkah, v več kot polovici primerov je bila njihova žrtev zakonski, zunajzakonski ali ločeni partner, v petini primerov otrok. Kaznivo dejanje je bilo največkrat posledica neurejenih odnosov med zakoncema, zunajzakonskima partnerjema oziroma ločenima zakoncema, v katerih je bila osumljenka dolgoletna žrtev preprirov in pretepov.
- ◆ Na podlagi podatkov o strukturi populacije osumljenk lahko rečemo, da je tipična ženska, osumljena za storitev kaznivega dejanja v obdobju od 1990 do 1996 v Sloveniji, slovenska državljanica, stara dobrih trideset let, z nižjo izobrazbo ter prvič osumljena storitve enega od kaznivih dejanj premoženjske kriminalitete.

Rezultati analize policijske statistike, ki se nanaša na kriminaliteto žensk v Sloveniji, kažejo precejšnjo podobnost z rezultati analiz, ki so bile narejene v drugih državah. Delež kriminalitete žensk je tako pri nas kot v drugih državah precej nižji od kriminalitete moških. Prav tako povsod prevladujejo premoženjski delikti. Izrazito nizek je delež kaznivih dejanj, povezanih z nasiljem. Struktura osumljenk je podobna, saj te izhajajo večinoma iz nižjih družbenih slojev, imajo nizko izobrazbo, so pa osumljenke v Sloveniji v povprečju starejše od npr. osumljenk v ZDA, kjer prevladujejo mladoletnice.

Emancipacija žensk oziroma njihova formalna enakopravnost in s tem možnost sodelovanja na vseh področjih družbenega življenja ni mogla odločilno vplivati na spremembe deleža kriminalitete žensk, saj je imela najmanjši vpliv na tiste družbene sloje, iz katerih prihaja večina storilk kaznivih dejanj. V teh slojih je prepričanje v tradicionalno vlogo ženske še vedno prevladujoče, čeprav bi podobno lahko trdili tudi za celotno družbo. Od ženske se pričakuje, da sprejema družbeno vlogo, ki ji jo narekuje patriarhalna družba (vloga dobre žene in matere). Socializacija in razne oblike formalnega in neformalnega družbenega nadzorstva skrbijo za ohranjanje takšnega prepričanja o vlogi ženske. Posledica tega je, da imajo tako tudi objektivno manj možnosti zanjo, ker se pretežno gibljejo v ožjem krogu družine in znancev, če pa že postanejo delinkventne, je struktura njihovih kaznivih dejanj precej drugačna kot pri moških.

Vloga spola je v kriminalističnih raziskavah vsekakor pomembna, zato je iz njih ne moremo izključiti. Vendar pa kriminalitete žensk ne gre proučevati posebej, kot poseben pojav, temveč skupaj z kriminaliteto moških; le tako se lahko osredotočimo na številne dejavnike, ki vplivajo na nastanek tega pojava.

LITERATURA

1. Daly K., Chesney-Lind M.: *Feminism and Criminology*.

Academy of Criminal Justice Sciences. *Justice Quarterly*. 4/1988.

2. Harvey L. et al.: Gender differences in Criminal Justice. An International Comparison. *British Journal of Criminology*. 2/1992.

3. Heidensohn F.: *Women & Crime. Women in Society*. London, MacMillan press LTD, 1996.

4. Heidensohn F.: *Women and crime in Europe*. V: Heidensohn F., Farrel M.: *Crime in Europe*. London, New York, 1993.

5. Jogan M.: *Družbena konstrukcija hierarhije med spoloma*. Ljubljana, FSPN, 1990.

6. Krämer K.: Frau gleich Mann? Delinquenz, Suchtmittelumgang und andere Formen abweichenden Verhaltens bei Frau. *Kriminalistik*. 5/1992.

7. Mršević Z.: Sodobni biološki pozitivizem in kriminaliteta žensk. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*. 2/1993.

8. Mrvić N.: Žene – ubice – žrtve dugogodišnjeg porodičnog nasilja. *Zbornik Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja*. 1/1993.

9. Nikolić-Ristanović V.: Družbeno nadzorstvo in kriminaliteta žensk. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*. 1/1991.

10. Petrovec D.: Zamenjava vloge – od žrtve do storilca kaznivega dejanja. *Zbornik Nasilje nad ženskami*. Ljubljana, 1990.

11. *Poročilo o delu MNZ za leto 1995*. Ljubljana, MNZ, 1996.

12. Rowe D. et al.: Sex differences in crime: do means and within sex variation have similar causes? *Journal of research in crime and delinquency*. 1/1995.

13. Simon R. J.: Women and Crime Revisited. Sam Huston State University, *Criminal Justice Research Bulletin*. 5/1990.

14. Smaus G.: Das Strafrecht und die Frauenkriminalität. *Kriminologisches Journal*. 4/1990.

15. *Statistični letopis Republike Slovenije 1994, 1995, 1996*. Statistični urad Republike Slovenije, Ljubljana.

Ljubljana, marec 1998

Female crime

Janka Sterle, Graduate Sociologist, Senior Counselor, Ministry of the Interior of the Republic of Slovenia, Štefanova 2, 1000, Ljubljana, Slovenia

Traditional criminology has devoted relatively little attention to women. The disregard of women as violators of social norms was basically caused by the perception of a woman as a biologically and psychologically determined being, whose deviance is a result of hormonal or some other disturbances. However, contemporary criminological theories have given more emphasis to social factors in the female crime aetiology, which has been even more stressed by feminist criminology, linking the concealment of women to their social role, that is, to their situation of being confined to a "domestic" sphere. The paper, rather than presenting theoretical findings, gives more emphasis to a statistical overview of female crime in Slovenia in the years 1990-1996 as indicated by police statistics. In this frame, the notion of female crime comprises the total number of criminal offences committed by female suspects, including female juvenile delinquents. Analysis has demonstrated that the scope of female crime in Slovenia, as in other countries, is far smaller than male crime; women were in average suspected of a little bit more than 10% of all cleared up offences, or the proportion of female suspects totalled about 13% among all suspects handled by the police. It has been equally established that gender also has an impact on the structure of crime, since women were suspected of far less violent crimes than men. The paper also deals with the transformation of the woman-victim into a women-offender and presents statistical data for criminal homicides in Slovenia for the period considered, in which women were suspects.

Key words: female crime, criminology, crime aetiology, statistical data, Slovenia

UDC 343.914